

Mentale boodschappen

Als je boodschappen doet, bedenk je vooraf wat je nodig hebt. Je stopt ze in een winkelwagentje, rekent af bij de kassa en neemt ze mee naar huis. Simpel. Zo gaat het niet met mentale boodschappen die je met je meeneemt. Die draag je altijd met je mee, soms zelfs zonder dat je het weet! Van bewust kiezen is vaak geen sprake.

DOOR ROLIEN DIJKSTERHUIS

De jongeren in de kerk - en ook jij als jeugdwerker - hebben vanuit verleden en opvoeding van alles ontvangen aan normen en waarden. Over hoe je levenshouding is, wat je belangrijk vindt en hoe je je gedraagt. Onbewuste boodschappen beïnvloeden ons. Dus als jij met een jongere in gesprek gaat, is het goed bewust te zijn van je de mentale boodschappen in onze mandjes.

Onbewust

Het losmakingsproces in de adolescentie gaat grotendeels over het aannemen of teruggeven van ouderlijke boodschappen. Waarom maak je nog steeds regelmatig de overheerlijke stampot van je moeder, maar laat je haar saaie macaroni links staan? Zo bepaal je in de adolescentie welke (mentale) boodschappen van je ouders jij meeneemt in je verdere leven, of juist achterlaat. Bovendien ben je van sommige van je keuzes zo onbewust dat het gewontes zijn geworden. Deze onbewuste boodschappen beïnvloeden jou als mens in hoe jij je gedraagt en welke verwachtingen je hebt van de ander. Iedereen draagt dus boodschappen met zich mee. Sommige vanuit opvoeding, andere vanuit gebeurtenissen uit het verleden en af en toe als overlevingsstrategie voor opgelopen beschadigingen. Hoe bewust ben jij je van jouw normen en waarden?

Bespreekbaar

Een jeugdwerker kan van huis uit geleerd hebben dat je altijd over alles moet kunnen praten. Als een jongere dat niet wil en besluiteloos of zwijgzaam is, botst het met de jeugdwerker. Dit kan voor weerstand en frustratie zorgen. Pas als de jeugdwerker zich bewust is van zijn eigen boodschap en die bespreekbaar kan maken, haalt hij het oordeel uit een gesprek. Zo geeft hij de jongere de erkenning die nodig is om in verbinding te blijven. En grote kans dat deze jongere later als het nodig is, juist naar deze jeugdwerker toekomt om zijn hart uit te storten. Misschien ben jij ook wel bezig met de jongeren in de kerk, omdat je hart voor ze hebt en er voor hen wilt zijn. Maar je komt weerstand tegen. Weerstand ontstaat dus vaak op het moment dat jij een andere boodschap uitdraagt dan die van de jongere. Door daar met kritiek op te reageren, raak je onbewust en onbedoeld aan de loyale band van het kind met de ouders. Het kind kan dan niet anders dan jou als jeugdwerker aan de kant zetten. Want het zal (onbewust) kiezen voor de ouders. De kloof die dan ontstaat is (bijna) onoverbrugbaar.

Erkenning

Als jeugdwerker kun je jongeren dus alleen bereiken door de weerstand te erkennen en samen op zoek te gaan

naar de achterliggende keuzes. Welke boodschappen hebben zij meegekregen van thuis? Hoe ga je met elkaar om, hoe zorg je voor elkaar? Hoe praat je thuis over God, mag er eigenlijk wel over God gepraat worden? Hoe praat je over andere mensen, mag je wel je kwetsbare kant laten zien aan anderen? Het is de kunst om in een gesprek met jongeren elkaars boodschappenmandjes naast elkaar te zetten. Pas dan kun je de verschillen zien vanuit elkaars perspectief. Als een jongere bijvoorbeeld thuis nooit de kwetsbare kant van zijn ouders ziet, kan hij het idee hebben dat je niet kwetsbaar mag zijn. Als jij op jeugdvereniging dan vragen gaat stellen die openheid en kwetsbaarheid vereisen, zal een jongere daar geen antwoord op kunnen geven. Pas als je een oordeelvrij gesprek kunt hebben over kwetsbaarheid en wanneer je kwetsbaar mag zijn, kun je deze boodschappen doorbreken en een jongere zelf laten kiezen of hij de boodschap mee wil blijven dragen.

Identiteit

De stap achter dit soort gesprekken is de zoektocht naar de eigen identiteit van de jongeren. Wie zijn ze en wie mogen ze zijn in Jezus? Pas als het voor de jongere duidelijk is waar hij zijn identiteit vandaan mag halen, kan hij zich spiegelen aan Gods liefde en daardoor eigen keuzes maken. Het begint ten diepste bij bewustwording van zijn eigenheid in Jezus. En het mooiste is als jongeren mogen gaan zien dat hun Vader met vreugde heldere boodschappen geeft. Boodschappen van liefde, trouw en onvoorwaardelijkheid. En dat ze deze boodschappen gratis krijgen en op hun beurt weer mogen uitdelen. God heeft ons allemaal zo mooi anders gemaakt. Pas als we dit zien, kunnen we oordelen achter ons laten en juist genieten van alle veelkleurigheid om ons heen.

*Rolien Dijksterhuis-de Vries is trainer/coach Bureau Lumen CT.
www.lumencoaching.nl*